

Asia: VN/11385/2020

Hiilineutraali Suomi 2035 – kansallisen ilmasto- ja energiastrategian luonnos

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan taho

Yritys

Mikäli vastasit "muu taho", voit tarkentaa vastaustasi tässä

-

LAUSUNTO

-

• **Mikäli vastasit yhtyväsi toisen tahon lausuntoon, täsmennä mistä tahosta on kyse**

-

1) Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja nielujen kasvattaminen (strategian luku 2.1)

Yhdyn tämän osa-alueen linjauksiin

Avoin vastaus kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja nielujen kasvattamista koskien

Strategia toteaa oikein, että hiilineutraaliustavoitteen vaatima energiasiirtymä edellyttää lisää kohtuuhintaista ja toimitusvarmaa sähköä, järjestelmäintegraatiota, energiaverkkojen kehittämistä sekä hallinnollisten esteiden purkamista. Neste korostaa, että viimeiseksi mainittujen osalta erityistä huomiota ja toimenpiteitä tarvitsee luvituksen sujuvoittaminen ja nopeuttaminen, jotta tarpeelliset investoinnit saadaan ajallaan liikkeelle ja näin varmistetaan 2030-tavoitteiden saavuttaminen.

Hiilinieluja koskien myös puurakentamisen edistäminen on kannatettavaa, sillä puu toimii rakennusmateriaaleissa pitkäaikaisena hiilidioksidivarastona. Lisäksi puurakentamista edistämällä tuetaan puupohjaisten rakennusmateriaalien tuottamista, joka taas välillisesti tukee metsä- ja metsäteollisuuspuhjaisten tähdevirtojen syntyä energia- ja biopolttoteollisuuden käyttöön.

2) Uusiutuvan energian edistäminen (strategian luku 2.2)

Yhdyn tämän osa-alueen linjauksiin

Avoin vastaus uusiutuvan energian edistämistä koskien

Uusiutuvan energian lisääntyvä tuotanto ja käyttö on (energiatehokkuuden ohella) tärkein fossiilisen energiariippuvuuden vähentäjä. Suomen hallituksen tavoitteena on puolittaa tieliikenteen päästöt vuoteen 2030 mennessä. EU:n 55-valmiuspaketin myötä Suomen taakanjakosektorin (mm. liikenne, maatalous, jätehuolto) päästövähennysvelvoite nousee mitä todennäköisimmin 50 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä (nyt 39%), joten tavoitetasoja myös uusiutuvien liikennepolttoaineiden osalta tulee nostaa. Jakelovelvoite on ennakoitava ja tärkeä osa Suomen ilmasto- ja biopolttoainepolitiikkaa ja sen nostaminen 34 prosenttiin on kannatettavaa - tosin nosto 30 %:sta 34 %:in huomioi lähinnä biokaasun lisäämisen jakeluelvoitteeseen, joten suurempikin tavoitetaso nosto olisi mahdollinen. Samoin lämmityspuolella kevyen polttoöljyn jakeluelvoitteen nostaminen 30 prosenttiin auttaa vähentämään fossiilisen lämmitysöljyn käyttöä jäljellä olevissa öljylämmitteisissä rakennuksissa. Sama koskee työkoneiden polttoainekäyttöä. Näiden osalta lainsäädäntöprosessia tulisi vauhdittaa.

Kuten strategiassa linjataan, niin tärkeää on myös mahdollistaa teollisuuden maakaasun käytöstä irtautuminen uudessa tilanteessa, jossa riippuvuutta on vähennettävä venäläisestä kaasusta. Tätä varten olisi myös varattava julkisia tuki-instrumentteja huoltovarmuusnäkökulmaakin korostaen (esim. uudet säiliötarpeet jne.).

Uuden energiatukiasetuksen tulisi riittävästi huomioida teollisuuden suuret investointitarpeet niiden edellyttämien infrastruktuuritarpeineen. Strategiassa esitetty alustava 150 miljoonan euron vuositaso on Nesteen näkemyksen mukaan alhainen ennakoituihin tarpeisiin verrattuna. On kannatettavaa, että energiatukiasetuksen uudistamisen yhteydessä selvitetään myös tavat tukea teknisten nielujen kehittämiskäytöksi.

On sinänsä kannatettavaa, että vihreän siirtymän investointien lupamenettelyjä vauhditetaan voimavaroja lisäämällä lupaviranomaisiin (AVI, ELY, TUKES), mutta toisaalta tämä ei saa johtaa muiden hankkeiden lupamenettelyjen hidastumiseen entisestään - ja miten nämä eri hankkeet arvioitaisiin eri kategorioihin? Nopeutetun lupakäsittelyn hankkeiksi tulisi hyväksyä myös teollisuuden vihreän siirtymän hankkeita (ml. CCUS). Kaikkien investointien lupakäsittelyn enimmäiskestoksi tulisi asettaa 12 kuukautta ja karsia valituskierrokset yhteen. Jos tämän lisäksi halutaan joitain vihreän siirtymän hankkeita asettaa etusijalle, voisi niiden osalta pyrkiä 6-8 kuukauden käsittelyaikaan.

3) Vety ja sähköpolttoaineet (strategian luku 2.3)

Yhdyn tämän osa-alueen linjauksiin

Avoin vastaus vetyä ja sähköpolttoaineita koskien

Neste pitää strategian vetylinjauksia oikeasuuntaisina ja realistisina, mutta tavoitetaso voisi olla korkeampikin. Kuitenkin tavoitteiden toteutumisen edellytyksenä on riittävä julkinen tuki, sähköverkkojen vahvistaminen, lupamenettelyjen nopeuttaminen ym. hallinnollisten esteiden purkaminen - yksi kehityssuunta voisi olla olemassa olevan rajatun ja luvitetun teollisuusalueen sisällä tapahtuvan tietäntyyppisten ilmastolle myönteisten hankkeiden (kuten CO₂:n talteenoton) vapauttaminen raskaasta ja aikaa vievästä YVA-menettelystä.

Rajoittava lainsäädäntö vähentää keinovalikoimaa ja tuo investoinneille uusia epävarmuuksia. EU:n valmisteilla olevat lainsäädäntöhankkeet liittyen biomassan kestävyyskriteerien tiukentamiseen ja vihreän vedyn tuotannon ahtaaseen määrittelyyn sisältävät investointeja haittaavia rajoituksia.

Uuden energiatukiasetuksen tulisi riittävästi huomioida teollisuuden suuret investointitarpeet niiden edellyttämien infrastruktuuritarpeineen. Strategiassa esitetty alustava 150 miljoonan euron vuositaso on Nesteen näkemyksen mukaan alhainen tarpeisiin verrattuna. Vaihtoehtoisesti esitetyn energiatuen rinnalle voitaisiin lisätä mm. verohelpotuksia uusiutuvaan ja vähähiiliseen vetyyn perustuvalla liiketoiminnalla.

4) Energiatehokkuuden edistäminen (strategian luku 2.4)

Yhdyn tämän osa-alueen linjauksiin

Avoin vastaus energiatehokkuuden edistämistä koskien

Energiatehokkuuden jatkuva parantaminen on ensiarvoisen tärkeää ja kannatettavaa. Primäärienergian ja sähkön käyttöä ei kuitenkaan tule katottaa ja EU:sta tulevan Suomen energian loppukulutuksen 250 TWh tavoitekin vaikuttaa epärealistiselta, kun samalla on tarkoitus edetä kohti hiilineutraaliutta, jossa mm. uusiutuvalla ja vähäpäästöisellä vedyllä on suuri rooli etenkin teollisuuden päästövähennyksien saavuttamisessa. Toimialojen vähähiilitiekarttojen mukaan teollisuuden sähkönkulutus tulee jopa kaksinkertaistumaan ja tarkoittaisi yli 50 prosentin kasvua Suomen sähkönkulutuksessa 2050 mennessä. Tämä on otettava huomioon sähköverkkojen suunnittelussa ja vahvistamisessa nopeasti kasvavaan tarpeeseen.

Neste tukee strategian linjausta siitä, että "energiatehokkuussopimustoiminta on Suomessa ensisijainen, vaikuttava, kattava ja järjestelmällinen keino parantaa energiatehokkuutta ja täyttää EU:n tiukat velvoitteet energian tehokkaammasta käytöstä". Tämän vuoksi muussa lainsäädännössä, kuten päivityksessä olevassa teollisuuspäästädirektiivissä (IED), ei tule asettaa sitovia energiatehokkuusvaatimuksia, mikä uhkasi romuttaa nykyisen hyväksi havaitun energiatehokkuussopimustoiminnan.

5) Energian toimitus- ja huoltovarmuus (strategian luku 2.5)

Yhdyn tämän osa-alueen linjauksiin

Avoin vastaus energian toimitus- ja huoltovarmuutta koskien

Kuten strategiassa aiemmin linjataan, niin tärkeää on myös mahdollistaa teollisuuden maakaasun käytöstä irtautuminen uudessa tilanteessa, jossa riippuvuutta on vähennettävä venäläisestä kaasusta. Tätä varten olisi myös varattava julkisia tuki-instrumentteja huoltovarmuuskäytöksiin kaasuille, vaihtoehtoisten kaasujen mahdollinen varmuusvarastointi (HVK) jne.).

Kaasun toimitusvarmuutta erityisesti kriisi- ja häiriötilanteissa on vahvistettava. Strategia luetteleekin paljon uusia keinoja, joiden toteuttamisessa on edettävä ripeästi. Strategiassa todetaan, että ”Kaasua käytetään Suomessa suurimmalta osin teollisuudessa raaka-aineena sekä lämmön ja sähkön tuotannossa. Siksi sen huoltovarmuus turvaa myös lämmön ja sähkön saatavuutta”. Neste muistuttaa, että maakaasulla on myös keskeinen ja kriittinen rooli liikenne- ja lämmityspolttoaineiden valmistuksessa Kilpilahden jalostamolla, joten myös tämä polttoaineiden valmistus olisi syytä listata tässä yhteydessä.

Kotimainen uusiutuvien polttoaineiden tuotanto lisää energiaomavaraisuutta ja parantaa näin ollen myös energian toimitus- ja huoltovarmuutta. Muun muassa metsäpohjaisia raaka-aineita hyödyntävien polttoaineteknologioiden kehittäminen ja kaupallistaminen tukee myös osaltaan energiaomavaraisuutta sekä toimitus- ja huoltovarmuutta.

6) Ydinenergian käyttö (strategian luku 2.6)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus ydinenergian käyttöä koskien

-

7) Energiamarkkinoiden kehittäminen (strategian luku 2.7)

Yhdyn tämän osa-alueen linjauksiin

Avoin vastaus energiamarkkinoiden kehittämistä koskien

Strategian linjaus siitä, että ”varmistetaan, että sähköverkonhaltijat pystyvät toteuttamaan sähkönkulutuksen voimakkaan kasvun ja toimitusvarmuuden turvaamisen edellyttämät toimet, mukaan lukien investoinnit sähköverkkoihin” on erittäin tärkeä ja kannatettava. Toisaalta Neste näkee, että strategian sähkönkulutuksen kasvuarviot ovat liian maltillisia (ks. tarkemmin Nesteen vastaus kohtaan vetystrategia). Teollisuuden sähköistyminen ja siirtyminen vetytalouteen sekä sähköisen liikenteen yleistyminen lisäävät huomattavasti sähkön kulutusta. Uusiutuvan sähkön rinnalla tulisi vedyn valmistuksessa hyväksyä muutkin hiilidioksidineutraalit sähköntuotantomuodot kuten ydinvoima (ns. matalahiilinen vety).

Myös Kilpilahden teollisuusalueelle tarvitaan nopeasti huomattavasti vahvistettuja sähkönsiirtoyhteyksiä, jotta investoinnit erityisesti uusiutuvan vedyn tuotantoon ovat mahdollisia.

8) Tutkimus, innovointi ja kilpailukyky (strategian luku 2.8)

Yhdyn tämän osa-alueen linjauksiin

Avoin vastaus tutkimusta, innovointia ja kilpailukykyä koskien

Tutkimus ja innovointi ovat keskeisiä hiilineutraalin talouden ja vihreän siirtymän mahdollistajia. On tärkeää, että politiikkatoimilla tuetaan pitkäjänteisesti (nykyinen ja tuleva hallitus) vihreää siirtymää. IE-strategiassa ja vetyperiaatepäätöksessä tulee investoinneille (julkinen ja yksityinen) asettaa tälle selkeät tavoitteet vuoteen 2030 asti. Merkittäviä investointeja edellyttävät T&K&I -panostukset ovat mahdollisia vain, jos yrityksillä on ennakoitavissa oleva investointiympäristö.

9) Verotus (strategian luku 2.9)

Yhdyn tämän osa-alueen linjauksiin

Avoin vastaus verotusta koskien

Suomessa on käytössä hyväksi havaittu hiilidioksidi- ja ympäristöperusteinen valmisteverotus, johon suuntaan myös uusi EU:n energiaverodirektiiviehdotus menee. Suomessa tästä on ollut hyvinä esimerkkeinä biopolttoaineiden alemmat verokannat ja parafiinisen dieselin alempi verokanta, joista jälkimmäinen on päätetty portaittain lopettaa. Tätä poistamista ja sen mahdollista perumista voisi myös energia- ja ilmastostrategiassa arvioida uudelleen yhtenä lisäkeinona.

Lisäksi ns. ammattidieselin mahdollinen käyttöönotto vaatii linjauksia. Ammattidieselin veroratkaisun yhdistämistä korkeaseksisten biopolttoaineiden käyttöön tulisi harkita.

10) Ilmastonmuutokseen sopeutumisen vahvistaminen (strategian luku 2.10)

Yhdyn tämän osa-alueen linjauksiin

Avoin vastaus ilmastonmuutokseen sopeutumista koskien

-

11) EU-vaikuttaminen (strategian luku 2.11)

Yhdyn tämän osa-alueen linjauksiin

Avoin vastaus EU-vaikuttamista koskien

Neste pitää tärkeänä, että strategian mukaisesti varmistetaan laaja ja ennakoiva EU-tason vaikuttaminen ja riittävät resurssit osallistua keskeisiin EU-hankkeisiin. Suomen on oltava aktiivinen vaikuttaja ja kyettävä keräämään puolelleen jäsenmaiden yhteiskoalitioita Suomelle tärkeissä asioissa. EU-vaikuttamistyön tavoitteina linjatut investointien, uusiutuvan energian kestävä tuotannon ja ilmastotavoitteiden saavuttamista tukevan sääntelyn sekä erityisesti ennakoitavan toimintaympäristön edistäminen ovat erittäin kannatettavia.

1) Ilmastotavoitteiden saavuttaminen (strategian luku 3.1)

Yhdyn tämän osa-alueen arvioihin

Avoim vastaus ilmastotavoitteiden saavuttamista koskien

Hiilidioksidin talteenoton (CCS) teknologian investointien vaikutus kasvihuonekaasupäästöihin tulee politiikkaskenaariossa tuntuvaksi vasta vuodesta 2040 alkaen ja vuonna 2050 CCS:n tuoma vähennys on kaikkiaan noin 9 miljoonaa tonnia CO₂-ekv. Neste arvioi aikataulun maltilliseksi ja CCS:n vauhdittaminen olisi mahdollista investointi- tai muita tukia lisäämällä.

Liikenteen osalta on ensiarvoisen tärkeää toteuttaa KAISUn politiikkatoimet, ml. jakeluvuorituksen nosto 34 %:in vuoteen 2030 mennessä.

2) Valtiontalousvaikutukset (strategian luku 3.2)

Yhdyn tämän osa-alueen arvioihin

Avoim vastaus valtiontalousvaikutuksia koskien

Uuden teknologian demonstraatiohankkeille varataan rahoitusta [150] miljoonaa euroa erikseen vuosittain. Neste pitää tätä tasoa alimitoitettuna teollisuuden investointitarpeisiin ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseen nähden ja suosittelee varautumista rahoituksen kasvattamiseen ja jatkuvuuteen.

3) Kansantalousvaikutukset (strategian luku 3.3)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoim vastaus kansantalousvaikutuksia koskien

-

4) Perus- ja ihmisoikeusvaikutukset (strategian luku 3.4) sekä sukupuolivaikutukset (strategian luku 3.5)

Yhdyn näiden osa-alueiden arvioihin

Avoim vastaus perus- ja ihmisoikeusvaikutuksia sekä sukupuolivaikutuksia koskien

-

5) Vaikutus energiajärjestelmään (strategian luku 4)

Yhdyn tämän osa-alueen arvioihin

Avoim vastaus energiajärjestelmävaikutuksia koskien

Sähkökäytön osalta vaikuttaa, että strategian pohjana olevassa perusskenaariossa on sähkön käytön lisääntyminen teollisuudessa merkittävästi aliarvioitu. Perusskenaariossa teollisuuden kulutus arvioidaan olevan n. 45-50 TWh, kun Afryn selvityksessä hiilineutraalisuustavoitteiden vaikutuksesta sähköjärjestelmään teollisuuden ja rakentamisen sähkönkulutus oli yli 60 TWh

vuoteen 2035 mennessä (Afryn selvitys, s. 37, kuva 9). Poliitiikka-skenaariossa sähkön kulutuksen oletetaan kasvavan vielä voimakkaammin, n. 9 TWh enemmän kuin perusskenaariossa vuoteen 2035 mennessä (s. 105). Neste suosittelee Poliitiikka-skenaarion käyttöä pohjaoletuksena, missä mainittu n. 9 TWh:n lisäys vastaa n. 1 GW elektrolyysivedyn tuotannon kuluttamaa sähkön määrää.

Suomen vetystrategia

Yhdyn tämän osa-alueen arvioihin

Avoin vastaus Suomen vetystrategiaa koskien

Strategia on vedyn osalta monilta osin kattava ja siinä on monia erinomaisia linjauksia.

Vihreän siirtymän investointien lupamenettelyjen takarajaksi asetetaan strategiassa 12 kk. Neste toteaa, että kaikkien investointien lupakäsittelyn enimmäiskestoksi tulisi asettaa 12 kuukautta ja karsia valituskierrokset yhteen. Jos tämän lisäksi halutaan joitain vihreän siirtymän hankkeita asettaa etusijalle, voisi niiden osalta pyrkiä 6-8 kuukauden käsittelyaikaan. Vihreän siirtymän hankkeiden etusijaisuus ei saa kuitenkaan entisestään hidastaa muiden hankkeiden lupakäsittelyä.

Yleisesti ottaen, vety on laitettu strategiassa sähköpolttoaineiden (ja CCU:n) kanssa samaan pakettiin, mikä hankaloittaa rahoituksen ja politiikkatoimien suuntaamista - muissa maissa näin ei tietääksemme ole, vaan sähköpolttoaineilla on oma roolinsa/asemansa ja aikataulunsa, ja vedyllä omansa. Suomenkin strategiassa nämä voitaisiin eriyttää ja tarkastella aihepiirejä kattavammin.

Uusiutuvan ja vähähiilisen vedyn käytölle muuten kuin sellaisenaan esim. liikenteessä ei strategiassa ole asetettu numeerisia tavoitteita. Strategiassa voitaisiin harkita esim. teollisuuden käyttöön menevän uusiutuvan ja vähähiilisen vedyn määrälle tavoitteita (vrt. RED3:ssa ehdotetut tavoitteet vedylle) ja vastaavasti tukitoimia näihin pääsemiseksi.

Elektrolyysille asetetut tavoitteet vähintään 200 MW vuoteen 2025 mennessä ja 1000 MW vuoteen 2030 mennessä ovat hyvin maltillisia tavoitteita. Neste suosittelee tavoitteiden kasvattamista ja varaamaan riittävästi resursseja (tuet, lupakäsittely jne.) niiden saavuttamiseen. Uusiutuvan energian ja vihreän vedyn tuotantokapasiteetin tavoitteita tulisi nostaa, jotta Suomen kilpailukyky sähköpolttoaineiden valmistus- ja vientimaana varmistettaisiin tuleville vuosikymmenille.

Rahoituksen osalta vety- ja CCU-hankkeisiin on allokoitu 156 MEUR tukirahaa. Neste toteaa, että pelkästään vuoden 2025 tavoitteen n. 200 MW elektrolyysihankkeiden investointikustannus on arviolta lähemmäs puoli miljardia euroa, ja vuoden 2030 tavoitteen 1000 MW investointikustannus vähintään noin 1-2 mrd euroa. Ennakoitu tukitarve vaikuttaa alimitoitetulta vivuttamaan näitä tarvittavia hankkeita eteenpäin. Suoran tukirahoituksen kasvattamisen sijaan voidaan lisätä myös esimerkiksi verohelpotuksia uusiutuvaan ja vähähiiliseen vetyyn perustuville liiketoiminnoille.

Sähkönkäytön osalta vaikuttaa, että strategian pohjana olevassa perusskenaariossa on sähkön käytön lisääntyminen teollisuudessa merkittävästi aliarvioitu. Perusskenaariossa teollisuuden kulutus arvioidaan olevan n. 45-50 TWh, kun Afryn selvityksessä hiilineutraalisuustavoitteiden vaikutuksesta sähköjärjestelmään teollisuuden ja rakentamisen sähkönkulutus oli yli 60 TWh vuoteen 2035 mennessä (Afryn selvitys, s. 37, kuva 9). Poliitiikka-skenaariossa sähkön kulutuksen oletetaan kasvavan vielä voimakkaammin, n. 9 TWh enemmän kuin perusskenaariossa vuoteen 2035 mennessä (s. 105). Neste suosittelee Poliitiikka-skenaarion käyttöä pohjaoletuksena, missä mainittu n. 9 TWh:n lisäys vastaa n. 1 GW elektrolyysivedyn tuotannon kuluttamaa sähkön määrää.

Energiaverotuksen osalta on huomioitava tarkkaan, mihin loppukäyttöön energiatuote menee, jotta esimerkiksi liikennepolttoaineisiin tarkoitettu veroratkaisu ei koske kaikkea energian käyttöä ja jotta sähköä ei veroteta useampaan kertaan silloin, kun se menee muiden energiatuotteiden raaka-aineeksi.

Avoin vastaus muita Ilmasto- ja energiastrategian osia koskien

-

Ohlström Mikael
Neste Oyj